

# Začínáme s domácím nahráváním

## Nahrávání nástrojů — kytary a baskytary

V čísle 1/2016 se Pavel Marcel věnoval nahrávání bicích, v aktuálním čísle se bude věnovat nahrávání dalších nástrojů, konkrétně kytar a baskytar.

PŘIPRAVIL: PAVEL MARCEL

Předpokládejme, že se nám povedlo nazvučit nebo již rovnou nahrát bicí soupravu, takže můžeme buď současně, nebo jako další fázi začít nabírat ostatní nástroje.

### Baskytary

Basu tvrdí muziku, a proto bychom ji neměli odfláknout nahráváním přímo z nástroje do DAW a říkat tomu purismus. Samozřejmě že existuje spousta pluginů, co dokážou vyčarovat velmi věrný zvuk basy i aparátu, a nemusí být vůbec špatné je použít. Ale to umí každý a jako jediné dvě výhody této metody spatřuje moje konzervativní duše možnost pozdějšího reampingu (kterému se budu věnovat níže) nebo možnost točit basu vedle spícího dítěte do notebooku či iPadu.

Pokud máme nějakou variaci na nahrávací studio a nejsou dvě hodiny v noci, měli bychom natočit jakýkoliv nástroj tak, jak je vymyšlený, v tomto případě basa–hlava–bedna. Aparát má zásadní vliv na charakter zvuku a každý basák nějaký má a reaguje na něj při hraní. Výsledek bude přirozený, pokud budeme přirozeně postupovat při náběru a to znamená především: nespoléhat na linkový výstup ze zesilovače! Sice ho zhusta používají zvukaři na zábavách, ale hlavně proto, aby nemuseli stavět stojan a mikrofon před aparát, který je beztak ohulen na krev a potřeboval by spíš ubrat než zvučit.

Linka nám může pomoci dohonit nějaké frekvence, co nepobral mikrofon, obzvláště na spodku, ale bez mikrofonu před bednou to vždycky bude pila, a ne basa (nezapomínejme na to, že na rozdíl od live hraní tu bednu z nahrávky nebude slyšet). Pro neelektrikáře připomínám, že dvojití uzemnění v audio způsobuje brum na 50 Hz a je třeba jednu ze zapojených věcí odzemnit, v tomto případě basovou hlavu přepínačem GROUND LIFT. Většina basových hlav má vestavěný DI box (oddělovací transformátor), ale každopádně by se v každém studiu jeden či dva měly najít pro případ, že zrovna vaše hlava ho nemá.

Začneme výběrem mikrofonu. Vzhledem k tomu, že od basy budeme chtít, aby basovala, bude dobré použít takový mikrofon, který basy pod 50 Hz bere, tzn. ne zpěvové, ale nástrojové mikrofony. Můžou být jak dynamické, tak kondenzátorové — ty jsou dokonce z mého pohledu na basu daleko lepší, slyšel jsem i hezkou basu nahranou přes ribbon. Pokud nemáte možnost nějakého většího výběru, skvěle poslouží například mikrofon na kopák nebo kondenzátorová velkomembrána (nedával bych před aparát ty extrémně drahé, můžou se při neopatrném zacházení tzv. přilepit, což znamená spojení obou desek kondenzátorové kapsle tak, že již dále neběhá a je třeba ji vyměnit, což stojí peníze a starosti). Poslouží jakýkoliv takovýto





mikrofon mezi 3 a 8 tisíci, jsou jich plné krámy, například levnější kondenzátorové AKG, Shure nebo Rode. Vypneme spodní filtr na mikrofonu, je-li tam.

Necháme basáka, aby si udělal svůj zvuk, jak je na něj zvyklý. V této fázi dáme raději kondenzátorový mikrofon dále, aby nenastala výše zmíněná katastrofa a my nemuseli basáka hned na začátku natáčení zabít. Také nemusí používat osmidesátkovou bednu a hlasitost jako na festáku, pokud točíme

natolik odhlučněné, že by nám ten aparát za dveřmi nezakresloval poslech. Je-li to ostřejší, dáme mikrofon dále od středu směrem ke kraji reproduktoru, je-li to tupější, tak obráceně. Současně můžeme zaexperimentovat se vzdáleností od bedny, zde logicky platí vztah: blíže — „u huby, kontaktní“, dále — „ambiance“, teplo, vzduch“. Nesmíme zapomínat, že basy mají dlouhou vlnu, tudíž není příliš akusticky chytré lepit mikrofon na bednu.

do bodu, kdy zmizel. Často postačí jen otočit fázi na lince, záleží na aparátu a bedně. Kdo si není jistý, může si signál z obou stop hodit do grupy — jednu ostře vlevo, druhou ostře vpravo, na grupu dát nějaký stereo phase meter a sledovat, jestli má LR ve fázi, nebo v protifázi.

Po úspěšném nastavení mikrofonu a vstupní citlivosti (nahráváme cca na -10 dB) si uděláme hezký poměr mikrofonu a linky, případně použijeme pro poslech jen mikrofonní stopu a linku si necháme na pozdější tuning. Dobrý fónek je použit linkovou stopu na simulaci úplně jiného aparátu z pluginu a přimíchat k mikrofonu.

### Kytary

Kytarové aparáty zvučíme podobnou technikou jako basové, ale samozřejmě za použití jiných a často několika mikrofonů. Dobrý základ je mít jeden dobrý dynamický mikrofon a jeden kondenzátorový. Klasika je Shure SM 57 + AKG C1000, ale jeden i druhý mikrofon lze nahradit čímkoliv s podobnou charakteristikou, já třeba s oblibou používám Shure Super 55 + Beyerdynamic MCE 81 TG, což jsou oba zpěvové mikrofony. Umístění u bedny je klíčové, každý mikrofon a bedna mají svá specifika a je potřeba si najít svoji kombinaci a místa a tato pak zaznamenat, například značkami na bedně a podlaze. V zásadě platí, že poloha blízko bedny a napůl mezi pupkem a krajem reproduktoru bude fungovat vždy, ale je potřeba vše prověřit a ničemu nevěřit.

Předpokládám, že kytarista si umí na svém aparátu udělat svůj zvuk. Neumí-li, zasáhne hned! Jaký zvuk poleze z aparátu, takový pak bude v nahrávce, nevěřte, že se to „pak udělá“. „Pak“ se to maximálně dohalí a prožene korekcemi, ale barvu dělá kytarista, aparát a krabičky, ne mix. U lampových aparátů samozřejmě platí, že potichu nehrají ani ve studiu, Marshallly fungují od master volume za půlkou atd. Pokud nemůžeme dělat smrtelný kravál, použijeme výkonovou brzdu a aparát nakulíme, jak potřebuje, nejsou žádné zkratky. Samozřejmě že umístění bedny v místnosti má svůj vliv, zejména co se odrazí týče,



doma, jinak nám napadají hrnky s kafem do pultu, ale hlavně nám bude rezonovat celé studio a toto se i nahráje. Po nastavení hezkého a hlavně autentického zvuku na aparátu (necháme ho hrát, nebudeme 500W hlavu dusit na pokojovou hlasitost jakožto druhý extrém) dáme mikrofon před prostředek nějakého reproduktoru (hracího!) cca na šířku dlaně. Zmíněnou linku můžeme zapojit také a basu nahrávat do dvou nezávislých monostop. Jdeme si kousek nahrát a poslechneme si, jestli to, co leze z nahrávky, je podobné zvuku u aparátu (v tuto chvíli mluvím jen o mikrofonní stopě, linku zamutujeme). Je důležité si kousek nahrát, a ne to poslouchat během hraní, protože málokteré studio je

Rovněž musíme mít na zřeteli vzdálenost mikrofonu od horny a její hlasitost (nepřehánět!). Nemůžeme-li najít správné místo, nejspíš máme zcela nevhodný mikrofon, a zkusíme jiný. V zásadě tento postup vychází na první dobrou na prostředek reproduktoru, není to zas taková raketová věda. Pokud nahráváme současně i linku, je dobré si před nahráváním srovnat fázi, což znamená ztlumit si co nejvíce aparát, vzít si sluchátka, tato osolit, pustit si linku i mikrofon stejně nahlas a za procítěného hraní tklivých pomalých tónů jet pomalu mikrofonem zezadu dopředu, dokud se nedostaneme do bodu, kdy přestaneme slyšet phaser. Odtud dál by měl phaser efekt zase narůstat, takže se vrátíme

a za mě funguje nejlíp hrát do úhlopříčky, co nejvíc do prostoru, nikdy ne do zdi.

Mikrofony umístíme pro začátek stejně daleko od bedny (zde můžeme klidně hodně blízko) a každý zvlášť si poslechneme a nastavíme správnou pozici, pokud už ji nevíme. Není úplně dobré používat reproduktory u podlahy, bývají tam ošklivé odrazy. Můžeme zvučit buď dva různé reproduktory, nebo ten samý, záleží na konkrétní bedně. Potom provedeme sfázování stejným postupem jako u basy s tím, že hýbeme pouze kondenzátorem, kterýžto pak dáme jen pro barvu (dynamický je hlavní). Osobně nedoporučuji dávat mraky dalších mikrofonů na různá místa po studiu, spíše udělat ambienci krátkým plate hallem. Můžeme samozřejmě přes guitar splitter připojit více aparátů a tyto všechny nazvučit a sfázovat, ale je to poměrně složité a zdlouhavé a ve finále to může odvádět pozornost od písničky jako takové. Uklidnit by nás mělo, že spousta světových hitů byla nahrána na jednu SM-57 a spousta vaty byla točena přes rackové systémy a les mikrofonů a bylo to k ničemu. Pokud to hraje, tak to hraje a není třeba kolem toho dělat nějakou magii, důležité jsou ruce, nástroj, aparát a teprve potom nějaká alternativní technika snímání. Na dva mikrofony lze vždy natočit smrtící kytary, je-li přítomen kytarista.

Zkušený harcovníci již můžou předem smíchat oba mikrofony do jedné stopy ve známém poměru, a šetřit si tak DAW stopy pro zdvojení, čtveření a celkově lepší editaci. V tomto případě není dobré dávat příliš vyrovnaný poměr mikrofonů, při dvojení nám můžou začít fázovat a nebude cesty zpět.

Obecně dávám kondenzátor jen pro pocit plasticity, opravdu jen jako koření.

Pokud budeme točit každý mikrofon do separátní stopy, budeme tyto muset pro editaci sgrupovat, fázově pozamykat (Logic) a nakonec ještě panoramovat zvlášť, což je pro mix obzvláště otravné, ale jako vše ostatní, co je otravné, je i bezpečné...

Nadevše bezpečná a tichá, něco jako manželský sex s kondomem, je i technika reampingu. Spočívá v tom, že výstup z kytary nahrajeme rovnou do DAW a tento později proženeme jedním či několika aparáty, ale na rozdíl od live snímání děláme kravál podstatně kratší dobu a můžeme si dělati ostrého zvuku nechat na to bájně „pak“. Během nahrávání posloucháme např. přes plugin nebo doopravdy nahráváme aparát, před kterým



však máme tzv. splitter, který nám signál rozdělí na dvě či více cest. Zde je potřeba zmínit, že bez dobrých DI boxů a splitterů se tato technika neobejde. Kytarový aparát není staven na impedanci mixážního pultu ani zvukové karty a bude bruchet a šumět, jestliže se pokusíte ho propojit natvrdo do pultu. Dále je potřeba udržet konzistenci síly signálu, který do aparátu jde ať již ze splitteru, nebo z pultu přes tzv. reamp box. Tyto reamp boxy a splitters vyrábí známé firmy Radial, Palmer a další, nejsou úplně levné a nedoporučuje se je obcházet přes standardní DI boxy, jelikož tyto nemají potřebné impedance a kytaru poměrně nepříznivě „barví“. Nemůžete-li doma točit kytary doopravdy přes aparát, investice do reamp boxu ve směru z DAW

do aparátu by dávala smysl v každém případě. Svoje kytary můžete natočit např. přes AmpliTube a později ve studiu dotlačit opravdickým aparátem, ale za pár hodin, bez točení a sestříhané. Tato technika je ideální pro točení mimo studio, v obytných čtvrtích a pro milovníky kroucení a vrstvení. Výhodou je i čerstvost hráče při hraní, protože se předtím 2 hodiny nezabýval zvukem. Nicméně ve finále vyžaduje standardní nazvučení v opravdickém studiu, je velice citlivá na sílu signálu na vstupu aparátu a některým kytaristům nevyhovuje, protože potřebují hrát na svůj zvuk, jako na živo. ☒